

Kňazská správa

**o živote Cirkevného zboru Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku
Ružomberok
v roku 2016**

predložená zborovým farárom **Mgr. Davidom Bázlikom**
a prečítaná na výročnom zborovom konvente v **Ružomberku dňa 26. 2. 2017**

Biblický úvod:

Texty: *Počuj, Izrael! Hospodin, náš Boh, je jediný Hospodin. Milovať budeš Hospodina, svojho Boha, celým srdcom, celou dušou a celou silou. Slová, ktoré ti dnes prikazujem, budú v tvojom srdci. Budeš ich vštepovať svojim synom a budeš hovoriť o nich, či budeš sedieť vo svojom dome, či budeš kráčať cestou, či budeš líhať alebo vstávať. Dt 6, 4-9;*

Tu prišla Jeho matka a Jeho bratia; zostali vonku a poslali po Neho. 32 Zástup, ktorý sedel okolo Neho, Mu povedal: Ajh'ľa, Tvoja matka a bratia i sestry sú vonku a hľadajú Ťa. 33 A On im odpovedal: Kto je moja matka a moji bratia? 34 A poobzerajúc sa po tých, čo sedeli okolo Neho, povedal: Ajh'ľa, moja matka a moji bratia! 35 Lebo kto činí vôľu Božiu, ten mi je bratom aj sestrou aj matkou. Mk 3, 31-35

Ako kresťania patríme do dvoch rodín. Narodili sme sa do biologickej rodiny, v ktorej sme vyrástli. V nej sme prijali určitý pohľad na svet, hodnoty a tiež návyky pre život. Niektoré návyky sú dobré a niektoré nie. Avšak neexistuje na svete dokonalá rodina. Niektorí si zo svojich rodín odnášajú aj zranenia a traumy.

Sme deti svojich rodičov, ale tiež sme deťmi Božími. Boh nás predurčil, aby sme skrze Ježiša Krista boli jeho deťmi, jeho rodinou. Cirkev je v Novej zmluve opísaná ako Božia domácnosť. Z oboch týchto rodín prišlo a prichádza do nášho života požehnanie.

Som vďačný a veľmi sa teším, že keď sme pred 10-timi rokmi prišli do Ružomberka, naše deti si našli okrem svojich vlastných súrodencov aj tých nevlastných. Stali sa súčasťou dorastu a detskej besiedky. A hoci starých rodičov mali pomerne ďaleko a vídali ich len sporadicky, našli v cirkevnom zbore náhradných starých rodičov v mnohých z vás.

V tom ideálnom prípade sa obe rodiny prelínajú a navzájom podporujú. Zborová rodina je podporou rodín, ale vďaka zdravým rodinám je požehnaný aj CZ.

V budúcom veku nebude existovať manželstvo a rodiny nebudú podelené. Bude len jedno manželstvo – Krista s Jeho nevestou Cirkvou a bude len jedna rodina. Z tohto pohľadu sa nám Ježišovo skoro až šokujúce vyjadrenie nezdá až také čudné.

Ajh'ľa moja matka a moji bratia. Lebo kto činí vôľu Božiu, ten mi je bratom aj sestrou aj matkou.

Z oboch rodín prijímame požehnanie a máme prínos. Rovnako však za obe rodiny nesieme pred Bohom časť zodpovednosti.

Nemôžeme utekať od povinností a záväzkov voči biologickej rodine tým, že sa oháňam kresťanskou oddanosťou cirkvi a povinnosťami v zbore.

Božia vôľa je, aby sme sa starali o svoju rodinu – On nám ju zveril. Od Neho pochádza: *Cti si otca i matku, aby si dlho žil na zemi.*

Nemôžeme však dovoliť ani druhú krajnosť, aby záväzky voči našej rodine stáli v ceste nasledovaniu Krista a konaniu Božej vôle. To bol prípad, keď prišli po neho Jeho príbuzní. Z textu vyplýva, že jeho rodina ho chce odvieť domov. Jeho blízki mali pocit, že Ježiš zašiel do extrému, poburoval náboženských predstaviteľov a oni ho chceli v Jeho činnosti zastaviť - priviesť ho späť domov. Preto hovorí také tvrdé slová, ktoré nám vôbec nepripadajú zdvorilé voči vlastnej rodine.

Život niekedy prinesie situácie, kedy nie je jednoduché sa rozhodnúť, ktorej rodine dať momentálne prednosť, predsa je dôležité aby sme svoju zborovú rodinu nevnímali ako konkurenta pre našu biologickú rodinu. Práve naopak. Na to, aby sme boli prekvitajúcou rodinou potrebujeme svoju zborovú – Božiu rodinu. Staré africké príslovie hovorí: Na výchovu dieťaťa je potrebná dedina. A my môžeme povedať: ***Na výchovu dieťaťa je potrebný celý zbor. A ja ako farár a rodič som za túto Božiu rodinu veľmi vďačný. Amen!***

I. Bohoslužobný život

Je veľkým požehnaním, keď sa rodina môže pravidelne stretnúť spolu pri stole. Zvlášť dnes, keď sú dospelí aj deti tak časovo vyťažení a stále menej času trávia spolu. Nedel'né bohoslužby sú tým miestom, kde sa pravidelne môže stretnúť celá rodina Božia. Aby sme boli zhromaždení okolo nášho nebeského Otca, našli si čas Ho počúvať i v modlitbe sa k Nemu prihovárať.

Priemerná účasť na SB v roku 2015 bola 181. V roku 2016 mierne klesla 176 (-5).

Pred rokom som na konvente konštatoval pokles návštevnosti na stredtýždňových večerných bohoslužbách. Veľmi ma však teší fakt, že tieto večerné bohoslužby ožili počtom aj generačným zložením. Priemerná účasť stúpila z 13 na 24 osôb. Preberáme cyklus kázni o postavách Starej zmluvy.

Štatistika bohoslužobného života za rok 2016:

Typ a miesto SB	Počet rok 2011	Počet rok 2012	Počet rok 2013	Počet rok 2014	Počet rok 2015	Počet rok 2016	Priem. účasť 2011	Priem. účasť 2012	Priem. účasť 2013	Priem. účasť 2014	Priem. účasť 2015	Priem. Účasť 2016	Účasť v %
Hlavné SB Rbk	59	59	59	60	60	60	236	201	191	192	181 (-11)	176 (-5)	11%
Štvrt. večerné SB	39	40	39	40	35	36	20	20	18	21	13 (-8)	24 (+11)	aj adventné a pôstne
Nešpor SB Lisková	22	23	24	24	22	21	33	32	31	29	28 (-1)	29 (+1)	13% z Liskovej
Nešpor SB Lúčky	9	9	9	10	10	5	7	9	9	7	8 (+1)	8 (0)	(24% z Lúčok)
Nešpor SB L. Štiavn.	2	2	2	2	2	2	24	24	25	24	20 (-4)	15 (-5)	17% z L. Štiav.
Nešpor SB Sliache	1	1	1	1	1	1	11	14	13	12	10 (-2)	11 (+1)	52% z L. Sliach.
Nešpor D. Dôch. Likava	23	25	24	24	22	21	16	13	15	15	13 (0)	12 (-1)	

Naším cieľom pri zvestovaní slova v kázniach je tlmočiť Božie pravdy do konkrétnych situácií našich životov a v niektorých prípadoch som sa snažil svojou zvesťou dotknúť i udalostí, ktorými žila naša spoločnosť a vniesť do nich aspoň kúsok Božieho svetla. Kázňové texty som si volil podľa agendy a vo viacerých prípadoch som si zvolil biblické texty sám. Nedel'ná kázeň býva zväčša upravená aj do tlačenej podoby a zasielaná tým, ktorí sa kvôli zdravotnému stavu nemôžu SB zúčastniť. Chcem sa poďakovať všetkým vám, ktorí túto praktickú službu robíte a ste tak tou užitočnou predĺženou rukou CZ a tým aj rukou Pána Ježiša.

V uplynulom roku zvesťou Božieho slova slúžili viacerí, čo vnímam aj z reakcií viacerých členov zboru ako prínos. **Okrem zborového farára a zborovej kapláanky v našom zbere poslúžili zvesťou slova:** sestra Marta Tesárová, Peter Vanoch, emeritný biskup Július Filo, študentka teológie Lucia Fagová a kazateľ BJB Miloš Masarik, .

Z neordinovaných a presbyterov vedením čítaných SB poslúžili - sestra Viera Ludrovcová, Zuzka Sedliaková, MuDr. Danica Papúchová a brat Karol Dzuriak.

Pašie čítali: PhDr. Karol Dzuriak, Ing. Rastislav Sabucha, Ján Mojš, Mária Záhumenská, Rastislav Záhumenský, Eva a Janka Voreková, Rebeka Bázliková, Šimon Bázlik, Michaela Vanochová, Michal Resutík a ďalší členovia dorastu a mládeže.

Básňou pri niektorých príležitostiach poslúžila sestra Editka Buschbacherová a Vierka Ludrovcová.

Všetkým vyššie uvedeným za ich službu patrí naša vďaka.

Sme vďační aj rodine Královenskej za poskytnutie i pripravenie príbytku i občerstvenia počas konania nešporov v pôste a na záver cirkevného roku v Liptovskej Štiavnici. Naša vďaka patrí rodine Záhumenskej, ktorá v jeseni ochotne prevzala kostolnícku službu v EZD v Liskovej. Aj posledné Vianoce vzali zdobenie stromčeka tu v kostole za svoje. Vďaka aj všetkým rodinám, ktoré počas prechodného obdobia upratovali tieto zborové priestory. Ďakujeme aj rodine Slavomíra Lukáča za každoročné zaobstaranie vianočného stromu pre EZD v Liskovej.

Ďakujeme aj **sestrám Marte Junkovej a Ľubomíre Baranovej** za ochotné zabezpečenie a prípravu priestoru pre konanie adventného nešporu v Liptovských Sliachoch v budove OÚ. Sme vďační aj sestre **Virole Volfovej** za pravidelné zabezpečenie priestoru v KD v Lúčkach a **taktiež starostom a obecným úradom za ústretovosť.**

Veľká vďaka patrí nášmu ružomerskému bratovi kostolníkovi Vladimírovi Lukáčovi za jeho pedantnú a zodpovednú službu. Sme vďační, že je vždy tým užitočným mužom na pravom mieste.

Chcem sa veľmi poďakovať všetkým, ktorí sa v minulom roku podieľali na bohoslužobnom živote napríklad tým, že prečítali biblický text alebo báseň, za praktickú pomoc pri upratovaní bohoslužobných priestorov. Ďakujem všetkým vám, ktorí ste sa modlili za požehnanie zvesti na bohoslužbách. Máme túžbu, aby sa na nedeľných bohoslužbách podieľali viacerí a tiež viaceré generácie.

Ďakujeme Pánu Bohu za naše sestry kantorky: Oľge Brunckovej, že s ochotou i láskou vedie naše spevy a s veľkou trpezlivosťou aj naše hlasy na spevokole.

Sme vďační aj za mladú sestru Denisku Blahútovú, ktorá ochotne slúži hudobným doprovodom na nešporoch v Liskovej i na pohreboch na území nášho CZ aj napriek tomu, že už študuje na VŠ. Na viacerých pohreboch a Službách Božích v Domove dôchodcov v Likavke poslúžil Šimon Bázlik.

Nechceme brať vašu pravidelnú službu ako samozrejmosť. Sme vďační, že verne a vytrvalo slúžite nám všetkým.

Všetko, čo sa snažíme konať v bohoslužobnom živote, robíme vo vedomí a s túžbou, ktorú vyjadril už veľmi dávno žalmista v 115 Žalme: *Nie nám ó, Hospodine, nie nám, lež menu Svojemu daj česť pre milosť a vernosť.*

II. SVIATOSTI

Krsty v roku 2016:

ROK	DETI	DOSPELÍ	SPOLU /porovnanie s predošlým r./	Počet krstov v rámci SB
2007	19	6	25	10
2008	10	3	13 (-12)	10
2009	20	0	20 (+7)	7
2010	13	1	14 (-6)	2
2011	11	5	16 (+2)	7
2012	23	2	25 (+9)	7
2013	12	0	12 (-13)	4
2014	11	3	14 (+2)	5
2015	12	1	13 (-1)	6
2016	11	1	12 (-1)	3

8 chlapcov a 3 dievčatá; 1 dospelý

Krst nám vždy znovu pripomína našu hodnotu pred Pánom Bohom, že sme vzácní v Božích očiach aj v čase, keď sme pre Neho ešte nič vykonať nemohli. Súčasťou krstu je aj rozhodnutie rodiča urobiť svoje maximum pre charakter a vieru svojho dieťaťa. Byť mu vzorom v živote. Ako sme vyzývaní textom z Dt 6, 4-9 *Slová, ktoré ti dnes prikazujem, budú v tvojom srdci. Budeš ich vstevovať svojim synom a budeš hovoriť o nich, či budeš sedieť vo svojom dome, či budeš kráčať cestou, či budeš líhať alebo vstávať.* Skôr, ako ich môžem vstevovať svojim deťom, potrebujem Božie slová prijať do svojho srdca. Ak tam nie sú je ťažké ich vstevovať svojim deťom. Ak nie sú v našich srdciach, naše poučenie a vyučovanie o Božích pravdách bude len teóriou, alebo rozprávkou. Neustále by sme si mali uvedomovať, že výchova a čas s deťmi je jednou z hlavných priorít nášho života – hlavné rodičovské zamestnanie. Veď hoci by sme v zamestnaní, či v iných oblastiach dosiahli úspech, ak sa nestaneme pozitívnym príkladom viery pre svoje vlastné deti, žiaden úspech túto osobnú prehru nevyváži.

Na druhej strane, nejednen rodič si v dnešnej dobe uvedomuje fakt, že vychovať svoje dieťa, pripraviť ho na zlý vplyv sveta a previesť ho mŕtvym poľom pokušení a nástrah je úlohou ďaleko prevyšujúcou naše sily. Preto pre každého rodiča môže byť silným povzbudením fakt, že život našich detí nestojí a nepadá len na nás. Svoje deti v krste odovzdávame svojmu a ich Nebeskému Otcovi, ktorý má spôsoby a možnosti, o ktorých my mnohokrát ani netušíme. Modlime sa za deti od ich útleho detstva, vediac, že tam, kde končia naše možnosti, tam začínajú tie Božie.

Povzbudzujem vždy rodičov k tomu, aby sa rozhodli pre krst v rámci SB. Aj keď krst v sobotu v rodinnom kruhu má pre mnohých výhody a tiež svoje čaro, predsa krst patrí do spoločenstva celého zboru. Takýto krst je vyjadrením toho, že náš život je súčasťou niečoho väčšieho, čo presahuje nielen náš život, ale i našu rodinu.

Modlime sa, bratia a sestry, za pokrstené deti v našom zbore. Každé z pokrstených detí za posledné tri roky má zavesený zelený lístok so svojim menom na strome pokrstených na pravo od oltára. Sú tam aj preto, aby sme na nich nezabúdali a v modlitbách na nich mysleli, aby sa ich viera zazelenala ako listy na živom a rastúcom strome cirkvi.

VEČERA PÁNOVA

Pre každú rodinu je dôležité stretávať sa spolu pri stole. Spoločné stolovanie je prirodzený a vzácny čas pre pestovanie spoločenstva. To platí aj o spoločenstve pri Stole Pánovom. Je to príležitosť byť si bližší s Kristom, ktorý nás uistuje o svojej láske a odpustení i s bratmi a sestrami, keďže spoločne prijímame milosť a stretávame sa ako hriešnici pod krížom.

Večera Pánova bola prisluhovaná pravidelne minimálne 1x do mesiaca, obyčajne 1. nedeľu v mesiaci, v Nedeľu pokánia, pred Vianocami každú nedeľu, počas pôstu, tiež na službách Božích na nešporoch, na konfirmácii...

ROK	CHRÁM		NEMOCNICA/ÚSTAVY		V DOMÁCNOSTI		SPOLU komunik.
	Muži	ženy	muži	Ženy	muži	ženy	
2007	523	1801	35	91	1	23	2474
2008	520	1554	18	53	6	22	2173/-200
2009	509	1468	23	53	4	19	2076/-97
2010	558	1577	23	58	4	14	2234/+158
2011	598	1454	20	52	4	34	2160/-74
2012	617	1532	19	55	3	38	2264/+104
2013	602	1379	15	48	6	36	2086/-178
2014	626	1617	17	49	5	35	2349/+263
2015	548	1245	15	54	11	28	1901/-448
2016	442	1038	28	65	13	22	1602/-299
MIESTO prisluhovania	v chráme a modlitebniach		doma		v ústavoch a v nemocnici		SPOLU
POČET Spovedí s V. Pánovou v r. 2011	27		38		72		137 krát
POČET Spovedí s V. Pánovou v r. 2012	28		41		74		143 krát
POČET Spovedí s V. Pánovou v r. 2013	28		42		63		133 krát
Počet spovedí s V. Pánovou v r. 2014	30		40		66		136 krát
Počet spovedí s V. Pánovou v r. 2015	29		39		65		135 krát
Počet spovedí s V. Pánovou v r. 2016	27		35		93		155 krát

V rámci SB na hlavných v Rk bola prislúžená 14 krát po SB 1 krát. Priemerná účasť bola 102(-5) . Povzbudením je aj fakt, že kým v mnohých mestských zboroch ľudia uprednostňujú VP mimo SB, k VP, ktorá je v rámci SB, v Ružomberku pristupuje viac ako polovica účastníkov SB. V tom sme pozitívna výnimka. V Evanjelickej cirkvi je stredobodom SB zvesť slova a VP, preto ani VP nemôžeme vytlačiť mimo hlavných bohoslužieb.

Pri distribúcii VP v kostole pomáhali obom duchovným zboru Marta Tesárová, Peter Vanoch a Karol Dzuriak, za čo sme im vďační.

Tu sa chcem poďakovať mládežníckej chválospevovej skupine za hudobný doprovod, ktorý často umocní našu chvíľu pri Pánovom stole.

III. KONFIRMÁCIA

Ak má byť konfirmácia potvrdením krstnej zmluvy a osobným vyznaním viery, samotnú slávnosť konfirmácie musí predchádzať osobné rozhodnutie každého z konfirmandov - žiť vo vzťahu s Pánom Ježišom Kristom. Inak sa konfirmácia stáva prázdnu slávnosťou naplnenou naučenými vyznaniami.

Mladí ľudia v konfirmačnom veku prežívajú svoju vieru cez vzťahy rovesníkov. Majú veľmi kritické oko.

Dokážu veľmi ľahko odhaliť pretváрку v rodine aj v cirkvi. Zároveň hľadajú vzory vo svojom okolí. Nech je toto poznanie pre vás rodičov i pre ich rovesníkov výzvou.

Súčasťou konfirmačnej výchovy sú i stretnutia dorastu a tiež konfirmačné víkendovky a tábory. Počas jarných prázdnin a tiež v jeseni boli na víkendovke v Párnici. Prácu s dorastom vedú manželia Záhumenský spolu s niektorými členmi mládeže. Máme skúsenosť, ktorú potvrdzujú aj mnohí konfirmandi, že účasťou na tábore sa mení nielen prístup ku konfirmačnej príprave, ale aj pohľad na Pána Boha i spoločenstvo. Podmienkou je aj pravidelná účasť na SB, (aby sme to mohli sledovať, každý konfirmand má svoj preukaz, do ktorého si počas bohoslužieb vpisuje čítané texty, kázňový text a piesne a na záver konfirmand dáva preukaz podpísať u nás ľuďom na to určeným, alebo zborovému farárovi, kde bohoslužby navštívi.) Ak konfirmand a jeho rodina neakceptuje túto podmienku, je nezmyselné konfirmovať, teda prijať za dospelého člena niekoho, kto svojou neúčasťou na živote zboru vopred dáva najavo, že so zborom nechce mať veľa spoločného.

ROK	DETI	DOSPELÍ	SPOLU
2007	9	6	15
2008	5	5	10
2009	3	0	3
2010	12	2	14
2011	14	6	20
2012	19	3	22
2013	0	0	0
2014	15	4	19
2015	9	0	9
2016	12	2	14

22. mája na službách Božích prežili krásnu slávnosť konfirmácie. 12 mladých sestier a bratov vyznali svoju osobnú vieru v Pána Boha a boli slávnostne uvedení medzi dospelých členov cirkvi. V spoločnosti svojich rodín prvý krát prijali svedčie s Večerou Pánovou. **Konfirmovaných bolo 7 dievčat a 5 chlapci.**

Konfirmačná príprava/príprava ku krstu dospelých/ pozostáva zo siedmych stretnutí, na ktorých sa venujeme rôznym oblastiam kresťanského učenia a života. Konfirmácia dospelých potom zvyčajne býva na večerných SB vo štvrtok. Ak sa jedná o mladého človeka navštevujúceho mládež, krst a konfirmácia môže byť aj počas stretnutia mládeže.

Prihlášky na konf. prípravu od roka 2013 na základe uznesenia presbyterstva posielame mladým až po dovŕšení 13 roka. Toto rozhodnutie sme urobili aj z dôvodu, že v poslednom období nám rastie počet žiadostí o výnimku z veku konfirmanda/hlásia sa mladší, aby mohli byť konfirmovaní so svojimi spolužiakmi/ Taktiež vnímame aj to, že rok v živote 12 ročných mladých je pomerne dlhým obdobím, kedy mnohí dozrievajú a konfirmačné učivo vnímajú. Ak niektorí 12-roční mladí vyjadria túžbu ísť v tomto veku, vychádzame im v ústrety.

Učebnice:

1.a 2. ročník: Verím a sľubujem, na niektoré lekcije pripravujeme pracovné listy, resp. súhrn učiva, ktorý majú konfirmandi viesť.

Pre dospelých konfirmandov používame knihy: Stratení a nájdení a Brána viery otvorená

Čas vyučovania: v piatok o 15:45 hod

Pre dospelých – po vzájomnom dohovore s duchovným

Miesto: Koná sa v zborovej sieni Evanjelickej fary (A. Bernoláka 11)

IV. Pristúpili a vystúpili

Do CZ sa v uplynulom roku 2016 prihlásilo 24 bratov a sestier a 8 sa odhlásilo/odsťahovalo. 10 bratov a sestier z tohto počtu 3 vstúpili a 4 bratia a sestry vystúpili z cirkvi. z inej cirkvi. **CZ mal k 31.12.2016 1577(-5).**

V. Bohoslužobné výkony

SOBÁŠE

ROK	evanjelické	krížne	pož. manželstva	SPOLU
2007	3	1	0	4
2008	2	2	0	4
2009	2	2	1	5
2010	1	1	0	2
2011	0	3	0	3
2012	3	2	0	5
2013	0	2	0	2
2014	1	3	0	4
2015	1	0	0	1
2016	4	7	0	11

Rok 2016 by sme mohli nazvať svadobný. Jednak na pomery nášho zboru bolo veľa sobášov, ale boli to skutočne zborové sobáše. Mnohí pochádzali z mládeže a boli to ľudia spojený s Ružomerským CZ.

Pred sobášom býva príprava, ktorá pozostáva zvyčajne z troch stretnutí. Podobne ako v uplynulých rokoch, aj v r. 2016 venoval CZ pri sobáši/alebo pri príprave naň snúbencom vhodnú literatúru (napr.: Vzali sme sa, Manželstvo, Päť jazykov lásky, Pamätná kniha manželstva)

Ďakujem aj spevokolu a mládežníckej chválospevovej skupine za ich službu, ktorú na sobáši konajú.

POHREBY

ROK	muži	ženy	deti	SPOLU
2008	8	21	0	29
2009	14	13	0	27(-2)
2010	8	11	0	19(-8)
2011	12	8	0	20(+1)
2012	19	11	0	30 (+10)
2013	8	15	0	23 (-7)
2014	7	15	0	22(-1)
2015	8	12	0	20(-2)
2016	16	16	0	32 (+12)

Jeden brat z pochovaných nebol členom cirkevného zboru

Tu by som sa chcel poďakovať sestrám aj bratom zo spevokolu za ich obetavú službu spevu na pohrebných rozlúčkach a to v Ružomberku, rovnako aj v okolitých dedinách, kde sa pohreby konajú. Svojou službou zvyšujú úroveň pohrebom, ich služba je aj dobrým svedectvom o spolupatričnosti v našom CZ i o vzťahoch, ktoré medzi nami boli.

CZ venoval pozostalým knižočku: Keď blízky odchádza.

Blahoslavení sú všetci, ktorí tu do vôle Božej žijú a potom v Pánu umierajú.

VI. Biblická a vnútromisijná práca v zbere

Keď sme v úvodnej biblickej časti hovorili o dvoch rodinách, ktorých sme súčasťou – biologickej i tej Božej. V oboch rodinách má prebiehať vyučovanie a odovzdávanie príkladu viery. Ako rodičia sme vyzývaní, tak ako sme to počuli z textu z Dt 6, 4-9, aby sme Božie pravdy vštepovali svojim deťom či už budeme sedieť doma, alebo budeme na ceste, či líhať si spať. Toto je naše rodičovské prvoradé zamestnanie. Božia rodina – CZ, mládež dorast, alebo detská besiedka nám v tom pomáhajú a sú vo výchove detí našim partnerom, ale tú zodpovednosť, ktorú sme ako rodičia dostali, nemôžeme presunúť na cirkev, farára, vedúcich mládeže.

Osobne sa veľmi teším, že CZ je nám ako rodičom nápomocný. Veľmi som vďačný Bohu za i tomuto zboru, že od prvého dňa, ako sme do Ružomberka prišli (a v septembri to bude už 10 rokov) si naše deti našli miesto na d. besiedke, na doraste a postupne aj na mládeži. Vnímam to ako veľké požehnanie pre našu rodinu.

Do vnútromisijnej práce v CZ je zapojených viacero poverených ľudí. Títo vnútromisijní pracovníci pracujú v menších tímoch. Týmto pracovným tímom sa veľmi tešíme. Nielenže spoločne prácu plánujú, ale spoločne sa za službu a za zverených ľudí aj modlia. A napokon treba povedať, že je to aj biblické. Ježiš nikdy neposielal učeníkov šíriť Božie kráľovstvo samých, vždy ich posielal minimálne vo dvojiciach.

Môžeme povedať, že vnútromisijné aktivity sú príležitosťou k systematickému budovaniu a prehĺbovaniu vzťahu s Pánom Bohom, ale tiež príležitosť pre vzťahy s tými, ktorí spolu s nami patria do Božej cirkvi. Napokon však môžeme povedať, že sú tieto menšie spoločenstvá a pravidelné aktivity otvorenými dverami pre tých, ktorí sa nachádzajú mimo alebo na okraji cirkvi. Pre niektorých ľudí, ktorí nepochádzajú z cirkevného prostredia, alebo stoja na okraji CZ, je niekedy prijateľnejšie prijať pozvanie do menšieho spoločenstva.

a. Detská besiedka (DB)

Túto službu by sme mohli nazvať aj službou tým najmenším, ale v Božom kráľovstve tým najdôležitejším. Túto službu berieme v Ružomberku už možno ako samozrejmosť. Za našou stabilnou besiedkou sú roky skúseností našich učiteliek a taktiež množstvo hodín poctivej prípravy doma. **DB prebieha v dvoch skupinách: deti vo veku 1-8 r., deti vo veku 9-12 r.**

Tešíme sa z veľkej tvorivosti a kreativity oboch tímov /staršej i mladšej besiedky/ i z toho, že pracovníci s deťmi berú každú hodinu ako novú výzvu osloviť pútavo deti. DB je jediným spoločenstvom, ktoré prebieha paralelne so SB (t. j. od 10.00 hod.). Z toho dôvodu ju niekto môže vnímať ako konkurenciu Službám Božím.

Mladšia skupina je otvorená pre maličké deti – predškolačkov a 1.-2. roč. ZŠ, kde môžu chodiť aj rodičia. Staršiu skupinku tvoria deti od 3. roč. ZŠ do veku, kedy začnú navštevovať konfirmačné vyučovanie. Počas prázdnin, výročných sviatkov, konfirmácie, či iných významných príležitostí v CZ besiedka nebýva – deti majú možnosť prísť na služby Božie do kostola. Deti v priebehu roka niekoľkokrát poslúžili svojim programom na SB.

Skupinku „mladších“ detí viedli v minulom roku sestry Bc. Katarína Lukáčová a Mgr. Patrícia Lehotská r. Kasanická.

Skupinku „staršej besiedky“ detí viedol tím v zložení: Janka Lukáčová, Ján Laco, Adriana Soareová, Miriam Kavecká a v novom školskom roku pribudli Natálka Holla a Dominika Praženicová Každá z týchto sestier učiteliek DB patrí úprimná vďaka za ich službu. Ďakujeme im aj za nácvik programov; a tiež za ich službu počas letného tábora a vaše úsilie počas celého roka.

UČIVO/ ÚČASŤ

Mladšia besiedka:

Priemerná účasť na mladšej bol 12 detí

Učebné materiály: V rámci menšej besiedky sa deti mali možnosť oboznámiť so životom Pána Ježiša a starozmluvnými postavami i misionárskymi príbehmi. V rámci každej besiedky majú možnosť deti si niečo kreatívne vytvoriť, čo im môže pripomenúť Božie pravdy, ktoré na besiedke počuli.

Staršia besiedka:**Priemerná účasť na staršej skupine DB bola 11 detí**

Veľká besiedka sa v tomto školskom roku (od septembra 2016) stretla 20x. Zapísaných je 13 detí s priemernou nedelňou účasťou 11 detí. Tento rok opäť medzi nás zavítal aj Mikuláš, ktorý priniesol besiedkárom okrem radosti aj malé darčeky. Pred Vianocami sme spoločne pripravili "Darčekovku", ktorej zmyslom bolo nielen niečo prijať, ale naučiť sa aj obdarovať.

Na druhý Sviatok vianočný deti z veľkej aj malej skupiny už tradične poslúžili svojim programom.

Ďakujeme Hospodinovi za všetky deti i za ich príbuzných, ktorí deti na besiedku privádzajú a podporujú ich v poznávaní Hospodina.

Karneval

7. februára pripravil tím detskej besiedky karneval pre deti a rodičov. Prežili sme veselé popoludnie a opäť nás mnohí presvedčili o svojej tvorivosti a kreativite.

8. mája pozdravili deti na službách Božích všetky mamičky svojim programom a po skončení bohoslužieb im odovzdali milý darček.

Detský jazykový tábor 2016

Druhý júlový týždeň náš cirkevný zbor v spolupráci s priateľmi s Texasu pripravil detský denný jazykový tábor s názvom „Buď silný a odvážny“. Zúčastnilo sa ho 65 detí zo zboru i z mesta Ružomberok. Tábor prebiehal na ZŠ Bystrická cesta.

Vnímam niekoľko pozitív. Otvorili sme sa v tejto oblasti mestu a nadviazali vzťahy s mnohými rodičmi i mimo CZ, ktorí túto možnosť počas prázdnin veľmi vdáčne privítali.

Druhým obrovským pozitívom bola mobilizácia pracovníkov s deťmi a mnohých ďalších ochotných pracovníkov. Do tábora bolo zapojených množstvo ľudí a CZ týmto táborom skutočne žil. Chcem sa poďakovať všetkým ochotným dobrovoľníkom, ktorí počas prázdnin alebo dovolenky sa vynaložili obrovské úsilie.

b. Biblické hodiny dospelých (BH)

Kto prestane čítať Bibliu, stane sa nečitateľným kresťanom. Chceme byť čitateľnými kresťanmi, preto sme študovali a poznávali Božie slovo aj v roku 2016.

Na BH sme študovali listy ap. Jána, list Júdov a od septembra 2016 sme začali Veľký katechizmus Martina Luthera.

Konali sa v zborovej miestnosti (celkom 33x) v utorok od 18. do 19. hod. v zimnom období o 17:00 hod s priemernou účasťou 9 (0) účastníkov. Biblické hodiny sa konali po celý rok s výnimkou júla, augusta a septembra.

Forma BH: úvodná pieseň, úvodná modlitba, spoločné čítanie biblického textu – jeho výklad, otázky k textu i výkladu – diskusia, modlitby účastníkov a spev piesne.

Výkladom a vedením biblickej hodiny slúžili zborový farár a zb. kaplanka. Na BH je spoločenstvo, ktoré nie je len študijným spoločenstvom, ale aj priestorom pre priateľstvo i zdieľanie svojej viery. Je to i priestor na spoločné rozhovory o témach, ktorými ako kresťania žijeme i priestorom na otázky, ktoré si v živote kladieme. Týmto môžeme ako veriaci duchovne rásť. Toto spoločenstvo tvoria zväčša ženy na dôchodku.

c. Biblické hodiny dorastu, mládeže

Dorast a mládež je spoločenstvom, kde mladí ľudia môžu navzájom zdieľať svoju vieru, radosť, víťazstvá, ale aj problémy, pády a pochybnosti. Hlbokých vzťahov nie je možné mať v živote veľa, ale o to väčším požehnaním sú.

Veľmi sa teším, že môžeme vedieť v týchto vzťahoch úprimnosť a hĺbku.

DORAST

Stretnutia pozostávali z oslavy Pána Boha piesňami, témy /štúdia Božieho slova/, diskusie, hier a zábavných aktivít.

Dorast sa stretával takmer každý piatok v roku až na pár výnimiek, približne **45 krát**.

Stretnutia sa začínali o 16:30 a trvali 2 hodiny. Priemerná **účasť** bola 12 mladých.

K **vedúcim** patria Rasťo a Majka Záhumenski, Evka Machová, Rebeka Bázliková, Jana Voreková, Ivušta Kankríniová a pomáha i jej sestra Lenka. Počas dorastov sme preberali rôzne **témy**, výklady k biblickým príbehom ako sú napr. márnotravný syn, o štvorakej pôde a rozsievačovi, tiež témy, ktoré vychádzajú z toho, čo spoločne prežívame, nový začiatok a iné, a hrali sme sa množstvo hier, v peknom počasí aj vonku.

Takisto sa dorast zúčastnil viacerých **podujatí** – športovej akcie JK Games a Online Cup, spoločne sme navštívili zábavné predstavenie v kultúrnom dome, pred Vianocami sme mali špeciálny darčkový dorast, takisto sme spolu strávili Silvester na fare, v lete sme strávili týždeň na tábore v Blatnici, kde sme sa venovali príbehu Daniela a tiež sme zažili pár víkendov s programom na fare.

Okrem toho sa dorast **stretáva aj mimo** vyhradeného času v čajovni, na volejbale, či na prechádzke, alebo na skupinkách.

Veľmi pozitívne vnímame to, že k nám pribudli **noví členovia**, či spomedzi konfirmandov a či mimo zboru.

Niekoľko dorastencov pomáhalo cez leto na detskom tábore a niektorí pravidelne pomáhajú v nedeľu na **besiedke**.

V roku 2016 boli pripravené pre konfirmandov a dorast dve víkendovky v CZ v Párnici.

Tri krát „Prečo“

Prečo??? Tak toto bola hlavná otázka **víkendovky, na ktorej sme boli v Párnici od 25.-27. novembra 2016.** Otázka „Prečo?“ nám pomohla lepšie pochopiť veci okolo nás.

Odzneli tri hlavné otázky: Prvou z nich bola: „Prečo je na Zemi toľko zla?“ Ďalšou otázkou bola: „Prečo práve ja?“ A tu sme sa dozvedeli, že každý sme výnimoční a dôležití a že máme na tejto Zemi svoje miesto a Pán Boh vie aký je zmysel toho, že žijeme. Posledná otázka nášho výletu bola: „Prečo práve Ježiš?“ Pri tejto otázke sme si pripomenuli to, prečo sa Boh stal človekom a čo úžasné pre nás urobil. A takto, ako sme si upevňovali vzťah s Pánom Bohom, aj vzťahy navzájom.

TÁBOR DORASTU a MLÁDEŽE

V polovici augusta (17.-23.7.2016) sa v Blatnici v Hoteli Gader uskutočnil **Anglický tábor mládeže s témou: “Daniel“. Opäť popri výbornej atmosfére a možnosti precvičiť si angličtinu tábor ponúkol ak kvalitné duchovné vyučovanie dorastu a mládeže.**

Oba tábory sme pripravili s pomocou misijnej organizácie z Texasu – Mission of Christ. Naši americkí priatelia boli veľkým prínosom nielen kvôli jazyku, ale aj v duchovnej oblasti a v oblasti vzťahov.

Témami poslúžili: Adrián Kacián z Biblickej školy v Martine a Bevan Stein - misionár zo Socoviec, Richard Goodwill – riaditeľ organizácie Mission for Christ, Jana Voreková – pracovníčka s dorastom a David Bázlik.

Počas roka sme zorganizovali opekačky, noc na fare ale aj Mikulášske stretnutie dorastu.

MLÁDEŽ začína v piatok o pol siedmej. Výkladom slúžili domáci pracovníci s mládežou, zboroví duchovní a tiež viacerí hostia.

Dorast a mládež je spoločenstvom, kde mladí ľudia môžu navzájom zdieľať svoju vieru, radosti, víťazstvá, ale aj problémy, pády a pochybnosti. Hlbokých vzťahov nie je možné mať v živote veľa, ale o to väčším požehnaním sú.

Veľmi sa teším, že môžem vedieť v týchto vzťahoch úprimnosť a hĺbku.

Stretnutia pozostávali z oslavy Pána Boha piesňami, témy /štúdia Božieho slova/, diskusie, hier a zábavných aktivít.

Stretli sme sa približne 50x, priemerná účasť: 12 ale mali sme aj akcie, kedy sme pozývali mládežníkov z iného zboru tak vtedy nás bolo aj 30.

Aktivity mimo mládež:

- Členovia mládeže a dorastu si spoločne na fare počkali na príchod Nového Roka
- Na konci februára bola víkendovka v Párnici
- letný tábor v Blatnici
- víkendovky dorastu/jar a jeseň/
- SEM fest 2016
- SEM konferencia
- v septembri ružomerskí mládežníci zabojovali vo volejbale na športovo-duchovnom podujatí JK-Games v L. Mikuláši

Ďakujeme sestram z mládeže za službu pri predaji literatúry: Rebeke Bázlikovej, Evke Machovej, Ivetke a Lenke Kankríniovým a sestram Vanochovým.

d. Skupinky

Učenicke biblické skupinky

Dievčenská modlitebná skupinka sa stretávala v roku 2016 v mesiacoch jún, júl, august, september ako náslená práca po EXIT tour v Rbk.. Zúčastňovalo sa jej 5-6 dievčat.

Biblická štúdijská skupinka pre ženy

Funguje už piaty rok.

Biblická skupinka žien sa stretávala v minulom kalendárnom roku pravidelne raz v mesiaci. Počet stretnutí bolo však len 6 – dôvodom boli zdravotné problémy vedúcej skupinky.

Priemerná účasť – 9 žien z 12. Je pre mňa povzbudením, že naozaj jediným dôvodom, prečo ženy neprichádzajú na stretnutie, sú iba ich vlastné zdravotné problémy – dokonca ani len záhradka a práca v nej.

V minulom roku sme spoločne študovali starozmluvný svätostánok a objavovali obraz Ježiša Krista v každom jednom z predmetov, žasli nad tým, ako to všetko Boh riadil...

Je pre mňa vzácnosťou vidieť záujem žien o Božie slovo – Jeho štúdium, Jeho pravdy. Na stretnutia prichádzajú s množstvom otázok a tak spoločne v Božom slove môžeme hľadať na ne odpoveď. Sú to ženy, ktoré aj v dôchodkovom veku svojho života ostali verné Bohu a jedine v Ňom skladajú svoju nádej.

Mojou túžbou je, aby sme vytvárali otvorené spoločenstvo – každé stretnutie je ponukou pre všetkých ľudí v zbore, ktoré chcú študovať Bibliu a nechať Bohu, aby formoval ich životy a preto chceme pravidelne každé stretnutie vždy ohlasovať na hlavných službách Božích

/Referovala Ing. Zuzana Jarabová/

e. Modlitebné spoločenstvo

Ako samostatne sa schádzajúca skupina neexistuje. Pre osobné modlitby je spoločný priestor na biblických hodinách, na adventných a pôstnych večerných službách Božích vo štvrtok; tiež na modlitebných stretnutiach - počas modlitebných týždňov či ekumenických podujatiach. A v neposlednom rade na študijných skupinkách.

Modlitebné týždne/večery

12.- 15. januára 2016 – sa uskutočnilo **5 aliančných modlitebných večerov**. Na večerných službách Božích u BJB kázal zborový farár David Bázlik, vo štvrtok na večerných službách Božích v našom zbere kazateľ BJB Miloš Masarik. 15.1. /piatok/ sa spoločne v priestoroch ECAV stretli mládeže oboch zborov- ECAV a BJB.

24. januára 2016 sa v priestoroch BJB uskutočnilo ekumenické modlitebné stretnutie za jednotu kresťanov. Zvest'ou slova Božieho poslúžil jezuita Ján Adamík.

14.-17. marca 2016 sa v CZ uskutočnil pôstny modlitebný týždeň.

f. Práca žien a mužov

K práci žien pozri časť správy venovanej skupinkám na strane 12. Muži sa samostatne nestretávali.

g. Spevokol

Spevokol vystúpil posledný krát na konfirmáciu 2016. Momentálne sa nestretáva. Hľadáme nového dirigenta a plánujeme obnoviť jeho službu. Sestra Bruncková, ktorá viedla spevokol viac ako 25 rokov kvôli vyťažnosti túto službu ukončila. Chceme jej však za jej ochotnú dlhoročnú službu vyjadriť vďaka a Pánu Bohu za ňu ďakovať.

h. Hudobné skupiny

Už piaty rok v zbere slúži aj mládežnícke zoskupenie, ktoré tvoria dievčatá a chlapci z mládeže: Eva Dorová, Michaela Vanochová, Rebeka Bázliková, Eva Machová a Nicolas Dora.

Poslúžili spevom v kostole na mnohých Službách Božích a podujatiach i počas prisluhovania VP na Službách Božích.

Práca RoS (Spoločenstvo rodín)

K vnútromisijným aktivitám patrilo v roku 2016 aj stretávanie rodinného popoludní o 17:00 na fare, spravidla v 3. nedeľu v mesiaci. Cieľom týchto stretnutí je vzájomné zdieľanie a povzbudzovanie sa v kresťanskom živote rodín. Pozostáva z oslavy Boha piesňami, zo zdieľania, Božieho slova, alebo rozoberania témy vo svetle Písma a z modlitieb. Na týchto stretnutiach je atmosféra otvorenosti a býva tam často aj veľmi živo, vzhľadom na silnejúcu partiu našich detí. Vytvárajú sa tam priateľstvá a väzby nielen medzi dospelými, ale aj medzi deťmi. Spoločenstvo má 11 dospelých účastníkov + cca 10 detí.

Myslím si, že táto generácia je veľmi potrebnou aj pre generácie mladších (mládež, dorast, deti). Mali by vidieť, že cirkev, to nie sú len mladí a potom dôchodcovia. Dorastenec alebo mládežník by mal mať

možnosť nahliadnuť kúsok dopredu. Mal by vedieť, kam môže patriť, ak si raz založí svoju vlastnú rodinu. Môže sa tešiť na to, čo vidí v živote generácie, ktorá je pred ním.

Už po štvrtý rok sme sa zapojili do Národného týždňa manželstva. V piatok 13. februára sa uskutočnil Valentínsky tanečný večer pre manželské páry. Slovom poslúžila psychologička Milena Mikulková z Českej republiky. Popri slávnostnej večeri a uvažovaní o dobrom recepte na dobré manželstvo, sme si za pomoci tanečných inštruktorov osviežili tanečné kroky. Chceme týmto poďakovať aj vedeniu Hotela Kultúra za ich ústretovosť a krásny večer v priestoroch hotela.

Každé dva mesiace v nedeľu o 16:00 sa uskutočnila tzv. „**Tarhoňa párty**“ – **stretnutie pre manželské páry s občerstvením, témou a spoločnými rozhovormi**. Zúčastňovalo sa cca 5-7 manželských párov i s deťmi a niekoľko jednotlivcov. Deti mali v tom čase svoj vlastný program spolu s dievčatami z dorastu, za čo im ďakujeme.

17.-20. novembra sa členovia **rodinného spoločenstva z nášho CZ zúčastnili celoslovenskej konferencie Rodinného spoločenstva** v Tatranských Matliaroch. Program piatkového večera bol v réžii Ružomberského tímu, počas ktorého sme mohli prejaviť svoju kreativitu i obdarovanie, ktoré sme od Pána prijali.

j. Iné formy vnútromisijnej práce

Väznica

Návštevnú službu v ružomberskej väznici momentálne vykonáva väzenský duchovný pre protestantské cirkvi Ľubomír Kordoš, ktorý pôsobí toho času v Ružomberku v Ružomberskej väznici. Na návštevy chodia aj pracovníci a dobrovoľníci EVS, ktorí majú s odsúdenými kontakt cez korešpondenčné kurzy.

VII. MIMORIADNE PRÍLEŽITOSTI V ZBORE

PROCHRIST

V dňoch 10.-14. apríla sme boli hostitelia 5-dňového evanjelizačného podujatia PROCHRIST. Každý večer prebiehal vo Veľkej dvorane v Ružomberku evanjelizačný program, ktorý bol vysielaný cez internetové pripojenie do mnohých kútov Slovenska i zahraničia. Cieľom bolo osloviť sekulárneho diváka, a priniesť mu impulz k rozhodnutiu pre Krista. Viacerí členovia mládeže boli zapojení v poradenstve.

EXIT TOUR

Od 30. mája do 3. júna sme v Ružomberku mali jedinečné prednáškovo-koncertné turné – Exit Tour. Bol to týždeň, počas ktorého sme navštívili tri rôzne školy s púťavým programom. Pod skúseným vedením Exit tímu – Lenka, Jany a Peťo, sme každý z dní na škole začali v telocvični krátkym koncertom britskej kapely z Manchestru – TWELVE24. Niektorí študenti šli po koncerte na prednášky, ostatní ostali v telocvični na trochu akčnejší program, kde sme boli prítomní aj my, dobrovoľníci. Prednášky boli na tému zdravá rodina, Fusion, či závislosti. Po tom, ako sa študenti vystriedali na prednáškach a aktivitách v telocvični, tak sme sa ešte raz spoločne stretli a zakončili program niekoľkými ďalšími piesňami kapely a pozvaním na stretnutie v popoludňajšom klube. Tam sme začali pár hrami, piesňami od TWELVE24 v akustickom prevedení, pokračovali sme svedectvami/príbehmi zo života a potom už nasledovali hry, vo vnútri, vonku, športy, rozhovory, každý, ako chcel. Tento poobedný program vo štvrtok vystriedal verejný koncert kapely v židovskej synagóge, na ktorý sme všetkých žiakov a študentov ešte počas programu v škole pozývali. Počas koncertu speváci medzi piesňami prerозprávali publiku evanjelium a zároveň nás všetkých vyzvali k životu s Ježišom, na čo i mnohí reagovali. V piatok sme sa ešte stretli na Afterparty u baptistov, pričom program bol podobný ako predošlé dni.

Toto podujatie bolo teda zamerané na študentov z nášho mesta. Snažili sme sa im čo najzrozumiteľnejšie interpretovať evanjelium - ten fakt, že sú jedineční a milovaní, ako od Boha, tak i nami. Tiež bolo naším úmyslom vytvoriť pre nich také prostredie, kde sa mohli cítiť prijatí a takisto im poukázať na to, že každý z nich má vysokú hodnotu.

Zo strany dobrovoľníkov môžem povedať, že to bolo veľkým prínosom. Každá škola, každý deň, každý človek bol vždy novou výzvou, pričom jej zložitosť spočívala vždy v niečom inom. Spoznali sme sa s takými ľuďmi, ktorých by sme bez Exit Tour len sotva stretli. Vymenili sme pohodlie v posteli za skorý budíček a stavenie pódia, prípravu raňajok, no všetko to stálo za to. Ak sme do toho šli aj s obavami, tak vďaka prítomnosti Ducha Svätého, ktorý nás zjednocoval pre tento zámer, sme mohli zažiť malé i väčšie zázraky.

Referovala: Janka Voreková

26. júna sa uskutočnil zborový deň. Do programu prispeli deti z detskej besiedky, dorast a mládež. Po Službách Božích sme mali možnosť posilniť vzájomné vzťahy pri guláši, ktorý už tradične pripravil zborový dozorca Ladislav Zvara s tímom bratov a sestier. Popoludní boli aktivity pre deti vďaka pomoci SEM-u.

6. novembra sme oslávili 90. výročie postavenia a posvätenia ružomerského chrámu Božieho.

Slávnostným kazateľom bol emeritný brat biskup Július Filo. Na slávnosť pozvanie prijali: primátor mesta Ružomberok Igor Čombor, starosta obce Lisková Jaroslav Murina i bývalý primátor Ružomberka Juraj Čech. Brat Karol Dzuriak po kázni brata biskupa nám vo svojej prednáške umožnil nahliadnúť na slávnosť posviacky pred 90.-tich rokov. Po službách Božích sa členovia zborového presbyterstva spolu s hosťami odobrali na spoločný obed, ktorý bol pripravený v Hoteli Kultúra.

Zájazdy

4. júna sa 52 bratov a sestier vybralo z Ružomberka na poznávací zájazd do Košíc. Navštívili sme kaštieľ v Markušovciach, Technické múzeum v Košiciach, i Evanjelický cirkevný zbor v Košiciach. Za prípravu zájazdu ďakujeme zborovému dozorcovi a jeho manželke Jarke Zvarovej.

Návštevy

31. augusta, v kajúcu nedel'u navštívila náš cirkevný zbor skupina bratov a sestier z Durínskej a Wurmberskej evanjelickej cirkvi, ktorí boli hosťami LOS seniorátu. Zúčastnili sa služieb Božích a v popoludňajších hodinách navštívili Oravský hrad.

Opravy a investície

Rok 2016 sa z finančného hľadiska niesol v duchu sporenia na projekt opravy strechy.

Číslo účtu na opravu strechy kostola v SLSP : 5026979686/0900

Na tento účel bol pred piatimi rokmi zriadený špeciálny účet. Od zriadenia účtu sa tam k 31. 12.2015 nazbieralo necelých 65 000 EUR. V roku 2016 pribudlo 25 000 EUR. Cirkevný zbor požiadal o pôžičku so seniorátneho fondu vzájomnej pomoci 10000 EUR. Bola nám schválená a poskytnutá vo výške 5 000 EUR.

EZD Lisková

V júni tohto roku bola zrealizovaná výmena strešnej krytiny na Evanjelickom zborovom dome v Liskovej, ktorá bola plánovaná už dlhší čas. Chceme sa poďakovať všetkým, ktorí na tento účel v tomto roku prispeli, tiež obci Lisková i starostovi obce Jaroslavovi Murinovi a Miroslavovi Lukáčovi, ktorí boli pri tomto projekte veľmi nápomocní.

KOMUNITNÝ PRACOVNÍK**Od 1. mája 2016 do 31. augusta 2016 sme zamestnávali komunitného pracovníka – Janu Vorekovú.**

Janka je členkou mládeže a počas jej prerušeného štúdia sme ju zamestnali cez projekt „Šanca na zamestnanie“, pričom úrad práce pokryl 95% mzdových nákladov. Bola veľkým prínosom počas stretnutí dorastu i pri príprave letných táborov pre deti a mládež počas prázdnin. Jej výborná angličtina bola pomocou pri komunikácii s našimi americkými partnermi z Texasu a tiež pri príprave Exit tour.

Chcem sa zároveň poďakovať sestre Kataríne Machovej, ktorá ochotne viedla mzdovú agendu komunitného pracovníka.

KONCERTY

27. decembra sme hosťovali kresťanskú Ružomerskú hudobnú skupinu Kéfas. Pripravili v našom kostole vianočný koncert. Do programu koncertu prispela i naša mládežnícka hudobná kapela.

VIII. Vyučovanie náboženstva v škole (šk. r. 2016/2017):

NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA PRE ŽIAKOV ZŠ V RUŽOMBERKU SA VYUČUJE UŽ NA VŠETKÝCH ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH A TIEŽ NA VIACERÝCH ŠKOLÁCH V OKRESE RUŽOMBEROK.

ZŠ Klačno

ZŠ Černová

ZŠ Bystrická cesta a pracovisko na Dončovej ulici

ZŠ Sládkovičova

ZŠ Zarevúca

ZŠ Ludrová

ZŠ L. Štiavnica

ZŠ Likavka

ZŠ Lisková

Súkromná ZŠ Dotyk

STREDNÉ ŠKOLY:

(spojená hodina pre študentov ŠÚV, ZŠŠ Sc. Viatora, Obchodná akadémia Scotta Viatora, Gymnázia)

BIBLICKÁ OLYMPIÁDA

15. apríla sa viacero žiakov z nášho CZ zúčastnilo seniorátneho kola biblickej olympiády v Spojenej evanjelickej škole v L. Mikuláši. V druhej kategórii (5.-6. ročník) sa **Matej Blahút** zo ZŠ v Liskovej umiestnil vo svojej kategórii na 1. mieste a reprezentoval náš cirkevný zbor i svoju školu na celoslovenskom kole. Naším olympionikom i pani učiteľkám za ich prípravu ďakujeme.

25. decembra na 1. sviatok vianočný sa v Liskovej uskutočnili nešporné služby Božie s programom žiakov zo ZŠ Lisková.

Vyučujúci náboženskej výchovy v školskom roku 2016/2017:

Mgr. Monika Mešková – katechétka	učí 2 hodiny na ZŠ Zarevúca
PaedDr. Eva Nováková – katechétka	učí 4 hodiny na ZŠ Bystrická, ZŠ Dončova a v Súkromnej ZŠ Dotyk
Ing. Zuzana Jarabová – katechétka	učí 2 hodiny na ZŠ Sládkovičova
Mgr. Ilona Bázliková – kapláňka	učí 4 hodiny na ZŠ Ludrová, ZŠ L. Štiavica a ZŠ Likavka
Mgr. David Bázlik – zborový farár	učí 6 hodín (ZŠ Klačno, ZŠ Lisková (2), ZŠ Černová, Gymnázium Š. Moyzesa)

Učebnice:

Učíme podľa aktuálnych osnov a učebníc, ale miestami sme nútení učebné osnovy prispôbovať. Učíme mnohé málo početné skupiny žiakov, preto dochádza k spájaniu viacerých ročníkov na jednej hodine tak z I. stupňa ZŠ ako aj z II. stupňa ZŠ; podobne k spájaniu primy –seksty a 1. a 2. ročníka študentov SŠ.

S vedením škôl je dobrá a korektná spolupráca. Škola dáva k dispozícii aj multimediálne pomôcky.

Spolu na ZŠ: 114 (-7) žiakov.

Spolu na SŠ: 13 (-1) študentov.

Celkovo v šk. roku 2016/2017: 127 (-6 žiakov/študentov navštevuje vyučovanie NAV)

Všetkým, ktorí sa podieľajú na vyučovaní náboženstva v našom zbore, patrí naše úprimné poďakovanie. Je to totiž práca, ktorej treba venovať veľa prípravy a trpezlivosti a ovocie nie je vidieť ihneď. Napriek tomu je to práca, ktorá je siatím pre budúcnosť cirkvi.

Evanjelické školy

Viacero našich mladých sestier študuje na Ev. gymnáziu v L. Mikuláši, ďalšie prejavujú záujem o štúdium od budúceho šk. roku. Z našich terajších študentiek na cirkevnej škole študuje Henrieta Chomová, Eva Machová a Veronika Švárna. Niektoré z nich slúžia pri príprave stretnutí dorastu a mládeže ako aj detskej besiedky. **Po rokoch má náš CZ dvoch študentov Evanjelickej bohosloveckej fakulty UK. Sú nimi Lucia Fagová študentka 5. ročníka a Michal Resutík študent 1. ročníka obaja z Ružomberka.** Tešíme sa z toho a prajeme im aby duchovne i vedomostne rástli a boli požehnaním pre ružomberský zbor i celú cirkev.

X. Evanjelicá tlač

V r. 2016 sa v kostole predávalo týždenne 25 ks Ev. posla spod Tatier, počas sviatkov a v čase, keď vychádzali dvojčísla, bolo objednaných a predaných viac výtlačkov, niekedy aj dvojnásobok. Mimo toho odoberal EPST v zbore nezistený počet ďalších ľudí. Odoberáme i obnovený časopis Evanjelickej východ – 7 ks /6 bývajú na predaj a jeden pre knižnicu. Dávame vám ich do pozornosti. Je to veľmi kvalitné a obohacujúce čítanie. V predaji v kostole bolo tiež 10 ks mesačníka Cestou svetla. **V r. 2016 sme vydali dve čísla zborového občasnika ružomerských evanjelikov DEDIČSTVO(začiatkom júna a v decembri).** Poďakovanie patrí všetkým, ktorí občasník pomáhali distribuovať tým, ktorých evidujeme v našej zborovej kartotéke. O DEDIČSTVO prejavuje trvalý záujem i niekoľko ev. farských úradov a jednotlivcov mimo nášho CZ. Na internetových stránkach nášho CZ je občasník dostupný v elektronickej podobe. **Ďakujeme tým, ktorí sa podieľali na tvorbe občasnika.**

PodĎakovanie patrí aj Ing. Rastislavovi Sabuchovi za spravovanie www stránok ružomerského CZ www.ecavrk.sk. Na stránke sú vždy aktuality zo života ECAV u nás i v zahraničí, samozrejme z nášho zboru, fotky z podujatí, a taktiež kázne z nediel. Internetová adresa na ktorú môžete napísať, alebo sa informovať o CZ je ruzomberok@ecav.sk.

V CZ odoberáme 4 výtlačkov detského časopisu Nová DÚHA. 3 ks sú venované vyučujúcim /katechétkam/, 1 ks pre farský úrad a 2 ks jednotlivci, ktoré Dúhu odoberajú prostredníctvom farského úradu.

Distribuuje prostredníctvom CZ Ročenku Tranovského ev. kalendár; Stolový ev. kalendár, Tesnou bránou: z toho po 1 exemplári dostali ako dar od zboru členovia spevokolu a zborového presbyterstva. Darované kalendáre a literatúra pri jubileách a návštevách sú zapísané v knihe darovanej literatúry.

Do zboru - pre farskú knižnicu - predplácame časopisy: EPST, Cestou svetla, Nová DÚHA, Tvorba T, Cirkevné listy, Evanjelickej školy, Ehtos, Rozmer, MoSt, Služba Slova.

Darom dostávame: štvrťročník Informátor združenia Ježiš pre každého (JPK), Informačný list BTM, občasník Mládežníckeho centra ICHTHYS vo Veľkom Slavkove, Info list Detskej misie, Lampa milénia (SČB), Info list EvS, Spravodaj VBH, Anténa, Spravodajca OZ Fórum života, Diakonia.sk, Hlas mučedníkov. Prišli aj výtlačky časopisov: ROSA, Spektrum Ev. aliancie v SR a Spravodajca VCH. Výmenou za náš zborový občasník nám chodí Šumenie líp (zo zboru ECAV Necpaly). Aj roku 2016 sme dostali do daru od misijnej spoločnosti : Missionwerk Werner Heukelbach čítanie publikácie na každý deň „Dobrá setba“ a rôzne druhy detských publikácií a kalendárov.

Z Česka predplácame Kostnické jiskry – Evanjelickej týždenník (ET) a polročnú Teologickú reflexu. Časopisy si môžete vypožičať.

Menší počet kníh sa predal aj spomedzi titulov vyd. Polárka, EvS, MSEJK, Porta libri a Návrat domu.

X. Diakonická práca v zbore

Ak sme na začiatku hovorili o užitočnosti, toto je oblasť, kde nás Boh chce robiť užitočnými pre blížnych v núdzi a samote.

Služiť praktickým spôsobom núdnym, znamená slúžiť samému Kristovi. Keď sa totiž dávame tým najmenším, strateným, núdnym, umierajúcim, dávame sa v skutočnosti Ježišovi. Ježiš hovorí, že tí, ktorí nasýtia núdných, navštívili chorých, Jemu samému poslúžili. **Čokoľvek ste urobili alebo neurobili jednému z týchto mojich najmenším, mne ste to urobili alebo neurobili.**

Náš cirkevný zbor nemá organizovanú diakonickú prácu, ani neprevádzkuje sociálne ústavy. Viacerí však verne a príkladne opatrujú svojich blízkych (rodičov, starých rodičov), či chorobou postihnutých príbuzných.

Pre mňa je povzbudením aj to, že sú v našom zbore sestry, ktoré ak sa dozvedia a je to v ich možnostiach, navštívia našich chorých bratov a sestry v nemocnici alebo v domácnosti. Za túto službu sa chcem poďakovať hlavne sestre V. Ludrovovej a sestre Z. Sedliakovej. Ak máme informácie o tom, že naši cirkevníci sa nachádzajú v nemocnici, snažíme sa ich navštíviť a povzbudiť aj na tomto mieste.

Viacerí navštevujú a povzbudzujú našich bratov a sestry, ktorí pre vysoký vek alebo zdravotné problémy sa SB nemôžu zúčastňovať tým, že im nosia kázne z nediel a sviatkov v písomnej podobe.

Túto službu využívalo cca 44 cirkevníkov (vrátene desiatky tých, ktorí bývajú v Domove dôchodcov v Likavke).

Usilujeme sa nezabúdať ani na jubilantov, najmä na tých najstarších, navštíviť ich, či pohľadnicou ich pozdraviť.

XI. Nebezpečné vplyvy

Aj v roku 2016 na viacerých členov CZ negatívne vplývali niektoré články v EPST a „kauzy“ publikované a komentované v EPST. Aj napriek vysvetľovaniu, mnohí veriaci dostatočne nerozumeli mnohým publikovaným diskusiám a teda nemali informatívny, ale nepokoj-šíriaci charakter.

Pre mladých bratov a sestry je často tým negatívnym vplyvom tlak rovesníkov, ktorý ide často proti Božím princípom.

Viacerí bratia a sestry spomínajú návštevy a zaniietenú agitáciu svedkov Jehovových a ďalších duchovných prúdov, ktoré vykazujú znaky sekty a snažia sa izolovať svojich členov od okolitého sveta a ich rodín.

XII. Pastorálna činnosť

Okrem mnohých rozhovorov s bratmi a sestrami priamo na farskom úrade, konali obaja duchovní zboru pastorálne návštevy.

Spolu bolo vykonaných 145 (-1) pastorálnych návštev.

Návštevy boli vykonávané v domácnostiach, pri prisluhovaní VP, pri jubileách, návštevy chorých a pod. Tiež v Domove dôchodcov v Likavke, v Ústrednej vojenskej nemocnici a v Liečebni dlhodobo chorých v Štiavničke (príležitostne hlavne pred sviatkami).

V tejto oblasti je stále veľká rezerva. Tá spočíva aj v zapojení neordinovaných do návštevnej služby. Ak máte dávku empatie a nie sú vám ľahostajní osamelí ľudia, berte to ako Božie volanie do tejto služby. **Aj tento druh služby mení kvalitu CZ aj jeho obraz v očiach nášho okolia a teda tiež prispieva k rastu CZ.** Máme 1577 členov, mnohí sa dostanú do kontaktu s CZ len pri platení CP, čo nie je pre nich najlepšia motivácia zapojiť sa do CZ a pravidelne navštevovať SB.

XIII. Činnosť presbyterstva

Celozborové presbyterstvo má spolu s predsedníctvom 27 členov. Kaplanka je členkou presbyterstva s poradným hlasom. V roku 2016 sa stretlo 3 krát:

- **pondelok 18. januára** v zborovej miestnosti fary sa uskutočnilo presbyterstvo, ktoré pripravilo zborový konvent. Presbyteri zhodnotili uplynulý rok, uvažovali o plánovaných aktivitách a pripravili výročný zborový konvent. Spoločne budovali svoje spoločenstvo aj vďaka spoločnej večeri, ktorú pripravil brat zborový dozorca.
- **7. februára** sa uskutočnil výročný zborový konvent
- **19. marca** sa predsedníctvo spolu s delegátmi za CZ zúčastnili seniorálneho konventu
- **25. septembra** sa stretlo presbyterstvo po Službách Božích k prípravám 90. výročia posvätenia kostola
- **5. decembra** presbyteri zhodnotili život roku 2016 pri spoločnej adventnej kapustnici

Jednotlivé sekcie presbyterstva sa podľa potreby stretávali v priebehu roka. /hospodársky výbor, stavebný výbor, inventarizačná komisia, pracovníci s deťmi a mládežou/

- **Stavebný výbor sa kvôli pripravovanej rekonštrukcii strechy kostola stretol 6-krát.** Dva krát v ateliéry A3UM Rastislava Gromnicu a 4 krát na fare.

- **Presbyteri sa striedavo podieľali v mesiacoch apríl-máj na vyberaní cirkevného príspevku** po Službách Božích v zborovej miestnosti. Každú nedeľu počas týchto mesiacov 4 presbyteri konali túto službu. Niektorí členovia presbyterstva navštevovali chorých bratov a sestry v nemocniciach i v domácnostiach a tiež oslovovali subjekty i jednotlivcov na projekt opravy strechy.

XIV. Mimozborová činnosť farára/kaplána

Zborový farár je členom seniorálneho presbyterstva LOS. Vo VMV je poverený koordinovať prácu a službu venovanú rodinám. Niekoľkokrát som publikoval v EPST, v Evanjelickom východe, Cestou svetla. Aj v uplynulom roku sme prispeli do Tesnej brány na rok 2017, Hradu prepevného a do Služby slova. Na viacerých miestach sme poslúžili prednáškami venovanými prevažne manželstvu (Konferencia ROS, Misijné dni VD a pod.)

XV. Zborový archív, knižnica, kronika, inventár

Zborová knižnica bola aj v priebehu roka 2016 doplnená viacerými zaujímavými titulmi. K 31.12. 2016 sa v knižnici nachádzalo **3 416 titulov. Pribudlo 85 titulov.** Pravidelných čitateľov nie je mnoho. Chceme vás preto povzbudiť, aby ste využili možnosť nazrieť do zborovej knižnice. Je tam množstvo zaujímavých kníh, ktoré môžu obohatiť váš duchovný život, ale aj prakticky obohatiť vaše manželské a rodinné vzťahy. Stúpol však počet študentov (najmä KU.), ktorí žiadajú o radu, či pomoc s literatúrou potrebnou k ich štúdiu. Knižnicu zaktualizovala sestra Danka Papúchová, za čo sme jej vďační.

Zoznam kníh a časopisov v knižnici je dostupný ako na farskom úrade, tak aj na internetových stránkach nášho zboru, za čo ďakujeme Ing. Rastislavovi Sabuchovi.

Rovnako ďakujeme sestre Anne Ďurišíkovej st. z Ružomberka, ktorá ochotne píše zborovú kroniku. Ďakujeme aj sestre učiteľke v. v. Ľudmile Muriňovej za písanie kroniky v Liskovej i sestre Viere Ludrovcovej za pomoc pri administratíve v našej farskej kancelárii. Za hodiny strávené pri aktualizácii zborovej sestry Janke Vorekovej.

XVI. Občianske združenie V.P. Čobrdu

5. mája 2016 sa uskutočnilo Valné zhromaždenie OZ V. P. Čobrdu. Na 2 % bolo v roku 2016 vyzbieraných 2 416,- EUR. Bližšie informácie aj spôsob využitia týchto financií sa nachádza v záverečnej správe združenia.

XVII. Počet členov v zbore

Výška CP bola v roku 2016 zvýšená zo 7 EUR. Na 10 EUR.

Výsledná štatistika nášho zboru vyzerá takto:

V porovnaním s minulým rokom nám v CZ ubudlo **5 členov.** Je nás tak **dohromady 1577.**

1070 členov máme v Ružomberku

8 – v Kalamenoch

97 – v Likavke

3 – v Liptovskej Lúžnej

10 – v Liptovskej Osade

21 – v L. Sliačoch

89 – v L. Štiavnic

216 – v Liskovej
 10 – v Ludrovej
 29 – v Lúčkach
 4 – v Podsuchej
 15 – v Štiavničke
 4 - Švošov
 5 – v Turíku
 5 - v Liptovskej Teplej – Madočany

V sčítaní ľudu v roku 2011 sa na území CZ Ružomberok prihlásilo 1958 ľudí, čo je o 270 menej ako v roku 2001. Stanovisko zborového presbyterstva k tomuto poklesu sa nachádza v uznesení z presbyterstva z 27. januára 2014. V krátkosti však treba povedať, že v porovnaní s rokom 2001 v evidencii CZ evidujeme prírastok členov – 84.

XVIII. Záver

Ďakujem všetkým vám, ktorí ste svoju vieru a lásku k Pánu Bohu a Jeho rodine vyjadrili tým, že ste ochotne prijali službu v rôznych oblastiach CZ. Je to spôsob akým ste Boha oslávili. Som presvedčený, že ste sami skrze svoju službu prijali Božie požehnanie. Pretože je pravdou, že ten, kto dáva, v skutočnosti aj dostáva. Ten, kto stráca svoj život, ten ho v plnosti nachádza.

Ďakujeme Pánu Bohu aj za všetkých vás, ktorí CZ podporujete finančne i modlitbami. Vďaka vám, ktorí ste aj v minulom roku prispeli do zbierky na opravu strechy a vďaka tomu sa dielo môže teraz realizovať. Ďakujeme vám, že ste podporovali mnohé aktivity a udalosti v CZ.

Ďakujem bratovi dozorcovi Ladislavovi Zvarovi za to, že svoje skúsenosti z komunálnej oblasti i svoje dary i SRDCE ochotne vkladá do služby Božej rodiny a svojou prítomnosťou spája bratov a sestry nášho CZ. Chceme mu poďakovať za praktickú pomoc, jeho spoľahlivosť, za organizáciu mnohých investičných udalostí v CZ.

Naša vďaka patrí bratom kurátorom za Liskovú a Ružomberok: **Ladislavovi Teniakovi, Jánovi Guráňovi**, ktorí sa spolu s viacerými bratmi verne starajú o ružomerský kostol, zborový dom i farskú budovu. Ďakujeme všetkým členom presbyterstva i všetkým neordinovaným spolupracovníkom za ochotu niesť časť zodpovednosti za CZ.

Podobne ďakujeme tým, ktorí spravovali financie CZ, **členkám Hospodárskeho výboru: Anne Klimčíkovej, revíznej komisii Márii Kral'ovskej a Mikulášovi Kasanickému**, sestre pokladníčke a administratívnej pracovníčke **Viere Ludrovovej**, ktorá je človekom prvého kontaktu s bratmi a sestrami, ktorí navštevujú farský úrad, a tiež sestre **účtovníčke Elenke Šafekovej**. Rovnako patrí poďakovanie všetkým, ktorí vyberali cirkevný príspevok a distribuovali zborový občasník.

Chcem sa v mene CZ tiež poďakovať bratovi **Miroslavovi Halašovi**, ktorý sa príkladne staral o farskú záhradu a bolo to aj vidno. **MuDr. Danici Papúchovej za aktualizáciu a doplnenie zborovej knižnice**. Ďakujeme všetkým, ktorí sa zúčastňovali brigád a upratovania kostola.

Napokon sme vďační za vaše modlitby a akúkoľvek podporu, ktoré ste venovali svojmu cirkevnému zboru a jeho službe. Mohli sme byť aj v roku 2016 naplnení Božou dobrotou a dávať ju ďalej. Jemu nech je sláva v našom CZ.